VIIKONVAIHDE

PERJANTAIVIERAS

Kaksois-kuntalaisuus

Kaksoiskuntalaisuudesta on tehty tutkimuksia, poliittisia aloitteita ja eduskuntakyselyjä. Maaseutua pohtivissa seminaareissa on pohdittu, mihin näkymättömään tämä ajatus oikein törmää. Niin ihmettelen minäkin. Katsotaanpas asiaa tarkemmin.

Hirvensalmen kunnanjohtaja Seppo Ruhanen totesi joskus, että valtio mittaa kuntien elinvoimaa väärin. Väkiluvun lisäksi pitäisi ottaa lukuun kesämökkiläisten määrä. Jos kesämökkiläisiä on kolminkertainen määrä kunnan vakiasukkaisiin nähden ja mökkiläiset oleskelevat tilastollisesti vuoden aikana 3 kuukautta mökillään, pitäisi Hirvensalmen elinvoimaa mittaava väkiluku kertoa luvulla 1,75, jotta valtio osaisi satsata oikeassa suhteessa Hirvensalmeen.

Kesämökkiläinen käyttää vuosittain ostoihin 2 500 euroa, rakentamiseen 1 000 euroa ja elintarvikkeisiin 800 euroa. Kunnan kustannukset mökkiläistä kohden ovat 60 euroa vuodessa. Nämä tiedot ovat Kuntaliiton käyttämiä.

Maakuntalehtien vuonna 2010 teettämässä tutkimuksessa selvisi, että suhtautuminen kaksoiskuntalaisuuteen jakaa kansaa. 48 prosenttia olisi valmis maksamaan veroja kahteen kuntaan. Verojen jakamista koti- ja kesämökkikunnan välillä vastustaa 43 prosenttia. Mitä korkeampi koulutustaso vastaajalla, sen valmiimpi hän on hyväksymään kaksoiskuntalaisuuden. Kaksoiskuntalaisuus on siis vahvasti poliittinen kysymys.

Nykyisen tietokoneohjatun verojärjestelmän puitteissa olisi maailman helpoin asia, että veroilmoituksessa olisi kohta, jossa verovelvollinen voisi ruksata, että haluaa 1/12, 2/12 tai 3/12 kunnallisveroistaan ohjattavan kesämökkikunnan veroiksi. Miksi tätä ei oteta vakavasti ?

Yksi julkilausuttu syy on se, että kaksoiskuntalaisuus veronmaksun kautta edellyttäisi myös äänioikeutta toiseen kuntaan. ”Vaurauteen perustuva sensus” koetaan moraalisesti vääräksi, paluuksi menneeseen luokkayhteiskuntaan. Mitä se olisikin.

Joku jopa vetää mutkat suoraksi ad absurdum ja sanoo ehdotuksen johtavan siihen, että kokoomuslaiset saisivat kunnallisvaaleihin kaksi ääntä. Tällä argumentilla ei ole muuta kuin väärinymmärryksen arvo.

Kolmas vastaväite on se, että kuntalaisuuteen ei sisälly mahdollisuutta sitoutua moneen suuntaan, koska kuntien edut ovat risteäviä. En tähän usko. Ihmisillä voi olla jopa kolme kotikunnaksi miellettyä kuntaa: synnyinkunta, opiskelupaikkakunta sekä nykyinen asuinkunta. Kaikkiin kohdistuu siteitä ja lojaliteetteja. Miksei siis kesämökkikuntaan? Voithan olla esimerkiksi yliopiston alumni tai kotiseudun kyläyhdistyksen jäsen.

Neljättä väitettä ei koskaan sanota ääneen, mutta se on todellinen syy. Jos kaksoiskuntalaisuus ja sen mahdollistama verojen kahtaanneohjaus oli mahdollista, menettäisivät isoimmat kaupungit verotuloja vesirikkaiden pikkukuntien hyväksi. Syntyisi uusi verotulojen tasauksen muoto.

Ajatus, että ihmisellä voi olla vain yksi kotikunta on ajalta, jolloin ei ollut ns. kakkosasuntoja. Siinä unohtuu, että me kaikki olemme kiinteistöjen omistuksen kautta joka tapauksessa useamman kunnan jäseniä ja veronmaksajia. Jos asiaan halutaan sotkea äänioikeuskysymys, menisi se niin, että helsinkiläinen käyttäisi äänestään osaäänen eli vaikkapa 0,75 Helsingin kunnallisvaaleissa ja toisen osaäänen 0,25 Hirvensalmella.

Mutta tärkeintä asiassa olisi, että käyttöönotettu kaksoiskuntalaisuus vastaisi nyky-yhteiskunnan rakennetta ja antaisi veronmaksajalle oikeuden niin halutessaan kannattaa mökkikuntansa – usein entisen synnyinkuntansa – kehitystä.

Asian vastustaminen on suurten kaupunkien imperialismia.

JUHA KUISMA on kylien liiketoiminta-asiamies.

KANSAN SUUSTA

Käärmettä pyssyyn

Olin nigerialaisen tuttavani kanssa mustikassa. Pois tullessa sanoin, että näin muuten käärmeen. Hän huudahti ja tarrautui käsivarteeni.

Selitin, ettei täkäläinen käärme ole hengenvaarallinen. Sitä paitsi se pakenee, jos voi.

Käärmettä pidetään kavalana eläimenä. ”Kasvattaa käärmettä povellaan”, sanotaan ihmisestä, joka holhoaa petollista ihmistä.

Panettelijalla ja myrkkykäärmeellä on kaksi kieltä, sanotaan Intiassa. Afrikkalainen sanonta varoittaa avioitumasta, sillä ”joka nai, panee käärmeen käsilaukkuunsa”.

Suomalainen lähtee sutta pakoon ja tulee karhu vastaan. Arabit sanovat, että otimme käärmeen lukuun, mutta skorpioni unohtui. Kiinalainen toteaa, että ”kyy ryömii reiästä, josta boakäärme ei pääse”.

Kun ihminen on tekemässä jotakin hankalaa ja vaarallista, hänen sanotaan ajavan käärmettä pyssyyn.

Kiemurtelevan kyyn tunkeminen pyssyn piippuun ei ole helppoa. Ennen se saattoi kuitenkin olla tarpeen, mikäli on uskominen suomalaista taikaa.

Jos joku kateellinen ilkimys oli katsonut pahalla silmällä pyssyyn, sillä ei enää osunut otukseen. Taian mukaan pyssy tulee entiselleen, kun sen piippuun ajetaan käärme. Sitten pyssy laukaistaan käärmeineen päivineen.

Kavaluuden lisäksi käärmeellä on arveltu olevan parantavaa mahtia. Muistumana tästä apteekin logossa luikertelee käärme.

TOPI LINJAMA

JAANA KANKAANPÄÄ

Aatu Holma ja Pauliina Luotola kotiutuivat Lahdesta Vuolenkoskelle viime syksynä yhdessä Mionan (vas.), Nooan ja Iinan kanssa.

Lapsiperhe löysi kodin koulun vierestä

Viisivuotiaan **Iinan** Pomppis alkaa syyskuussa. ”Siellä jumpataan”, Iina selittää. Iina on muuttanut viime syksynä perheensä kanssa Lahdesta Vuolenkoskelle.

Kolmilapsisen perheen äiti **Pauliina Luotola** on paluumuuttaja. Puoliso **Aatu Holma** on syntynyt Lahdessa.

”Kerrostalon kolmio rupesi olemaan perheelle liian pieni”, Holma kertoo.

”Mitään ei ole jäänyt uupumaan, kun tultiin tänne”, Pauliina Luotola sanoo.

”On ihanaa, kun on kyläkoulu, jota olen itsekin käynyt. Päiväkotiryhmät ovat pieniä ja harrastuksia löytyy lapsille ja aikuisille.”

Kyläkoulun tulevaisuus näyttää sikäli hyvältä, että oppilasmäärä on kasvussa.

Vuolenkosken kuulu kesätori on tullut tutuksi jo tiskin takaa. ”Oltiin Iinan kanssa touhuamassa, kun oli päiväkodin ja eskarin kahvitusvuoro.”

Aatu Holma kertoo jo kotiutuneensa kaupungista kylälle, josta on helppo käydä Lahdessa töissä. Holma on mielissään siitä, että tontti rajoittuu kouluun. ”Tuosta koivun takaa menee sinne suoraan polku.”

TARJA HALLA

Kylän menestystarina alkaa hiekkalaatikolta

Alle kolmikymppisten sukupolvi on innostunut tekemään Vuolenkosken kylästä maailman parhaan asuinpaikan. Yhdessä tekemiseen on kasvettu hiekkalaatikolla.

Eurooppalaiset bloggarit tutustuivat viime perjantaina kylän elämään elinkeinoyhtiön nokkamiehen Ville Piston johdolla.

IITTI (MT)
Kyläyhdistyksen puheenjohtaja **Eero Paronen**, 26, on heinäkuussa syntyneen tyttövauvan onnellinen isä. Elämän ruuhkavuodet eivät puheenjohtajan pestiä heiluta.

”Olen itse ollut vauvanistuimelta alkaen näissä hommissa mukana isän mukana. Vanhemmat naiset työntelivät meikäläistä rattaissa kun isä oli talkoissa.”

Paronen on kylätoimija kolmannessa sukupolvessa. Hänen vaarinsa oli yhdistystä perustamassa. ”Ajattelin, että meikäläisenkin on kannettava jossain vaiheessa kortensa kekoon.”

Paronen kävi viime sunnuntaina yhdessä kyläläisten kanssa pokkaamassa Vuoden kylä 2014 -kunniakirjan Suomen kylätoiminta ry:n tilaisuudessa Hankasalmella. Vuolenkosken kylätoiminnan konkari **Pauli Pethman** nimettiin kylätoiminnan tiennäyttäjäksi.

Kyläyhdistyksen puheenjohtaja Eero Paronen vetää myös vpk-nuorten kerhoa.

Yhdessä tekemistä

Paronen luonnehtii kylätoimintaa harrastukseksi, joka tarjoaa yhdessä tekemistä.

”Pienenä leikittiin kavereiden kanssa pyssysotaa ladossa ja oltiin rosvoa ja poliisia. Tässä toimintamalli on vähän muuttunut. Nyt rakennetaan elokuvailtaa ja paalataan porukassa heinäpaaleja sinne mihin tulee istuimia. Ei se sen kummoisempaa ole.”

Viimeksi elokuun illan ulkoilmanäytöksessä nähtiin Jäniksen vuosi. Näyttelijä **Antti Litja** oli paikalla muistelemassa Vuolenkoskella kuvattua kohtausta.

Paronen on ammatiltaan sähköasentaja. Niinpä hän tutustuu kyläläisiin myös työtehtävissä. Välillä työmatkat pitenevät pääkaupunkiseudulle asti.

Kaveri hiekkalaatikolta

Kylätoiminta näyttää Vuolenkosken vinkkelistä vetovoimaiselta nuorten aikuisten harrastukselta. Parosen ”hiekkalaatikkokaveri” **Ville Pisto** toimii kyläläisten omistaman elinkeinoyhtiön hallituksen puheenjohtajana.

Nuoret aikuiset ovat tiiminä vastanneet elinkeinoyhtiön mittavasta Omaverkko-hankkeesta.

Kylätoiminta vetää puoleensa myös uusia asukkaita ja mökkiläisiä. Esimerkiksi suosittu lastentapahtuma Loiskis syntyi, kun paikkakunnalle muuttanut perhe ryhtyi sitä järjestelemään.

”Kaikkiin luotetaan”

”Meillä on nuorissa todella iso potentiaali”, sanoo Pauli Pethman, joka edustaa kokeneiden kylätoimijoiden kaartia.

Olennaista on Pethmanin mukaan antaa nuorille paitsi vastuuta, myös tekemisen vapaus. Paronen on samaa mieltä. Tarvitaan luottamusta, ei päällepäsmäröintiä.

”Eihän kukaan lähde toimimaan, jos sanotaan, miten se asia pitää tehdä. Sehän maistuu ihan puulta. Toisaalta jos tulee ongelmia, on tärkeää, että meillä on tällaisia Paulin kaltaisia ihmisiä, joille voi aina soittaa.”

Hyvä esimerkki vuolenkoskelaisesta tavasta toimia on Pethmanin mielestä syyskuussa päättyvä Omaverkko-hanke. Pethman oli itse sitä käynnistämässä elinkeinoyhtiön hallituksessa kolme vuotta sitten.

Vain tavoitteet käytiin etukäteen läpi. Sen jälkeen oli nuorten asia, miten he tavoitteisiin yltävät.

”Toimintatavassa on yllättävän paljon samoja piirteitä kuin peliyhtiö Supercellissä. Kaikkiin luotetaan.”

Kyläkoulun välituntileikit ulottuvat pihapiirin metsikköön. Lasten harrastuksiin on saatu uusia ideoita kylään muuttaneilta perheiltä, Pauli Pethman (vas.) iloitsee.

Eurooppalaisia bloggaajia

Lopputulos 150 000 euroa maksaneesta hankkeesta ylittää reilusti Pethmanin odotukset.

Pelkästään kylän uudet nettisivut päivityksineen kelpaavat malliksi yhdistykselle kuin yhdistykselle. Esimerkiksi viimeksi kuluneen kuukauden ajalta löytyy reilut parikymmentä jutusteluhenkistä tiedotetta kylän tapahtumista ja niiden taustoista kuvien kera.

Yksi tuoreimmista kertoo eurooppalaisista bloggaajista, jotka viime perjantaina reissasivat kohti kylän nähtävyyksiä traktorin peräkärryssä. Bloggaajien isäntänä toimi Omakylä Vuolenkoski Oy.

Omaverkko-hankkeen tiimi teki muutakin kuin uudisti nettisivut. Tiimi haastatteli miltei kaikki kylän taloudet, yrittäjät ja seurojen vetäjät. Näin saatiin tietää toiveista ja toimintahaluista toiminnan suunnittelua varten.

Jo hankkeen aikana ovat käynnistyneet muun muassa lapsiperheille tarkoitettu Perheiden pysäkki sekä nuorten illat.

Yhtiö ja yhdistys

Miksi sitten pieneen kylään tarvitaan sekä kyläyhdistys että kyläläisten omistama elinkeinoyhtiö?

”Yhtiö on hyvä olla olemassa isoja taloudellisia sitoumuksia varten”, Pethman sanoo. Kyläyhdistyksellä riittää tekemistä vakiintuneiden tapahtumien järjestelyissä.

Omakylä Vuolenkoski Oy:n päätehtävä on vastata kunnalta kaavoitettuna ostetun maa-alueen markkinoinnista uusille asukkaille. Alueelle suunnitellaan myös kylän palvelukeskusta.

TARJA HALLA

VUOLENKOSKI

Vuoden kylä 2014

Kymijoen kahta puolta levittäytyvä Vuolenkoski sijaitsee 33 kilometrin päässä Iitin kuntakeskuksesta Kausalasta.
Suomen ensimmäinen kyläläisten omistama elinkeino- ja kehitysyhtiö perustettiin vuonna 2008. Vastaavia yhtiöitä tai osuuskuntia toimii noin 10 muussa kylässä.
Yhtiö osti Iitin kunnalta seitsemän hehtaarin kaavoitetun maa-alueen vuonna 2009. Tontteja on edelleen myynnissä.
Kylän palveluihin kuuluvat muun muassa päiväkoti, ala-asteen koulu, kauppa ja posti.
Kyläyhdistys järjestää tapahtumia ja talkoita ympäri vuoden.
Asukkaita on 460, joista 70 yrittäjiä. Vilkasta seuratoimintaa pyörittää 15 yhdistystä.
Uudistetut verkkosivut: www.vuolenkoski.fi